

'KIBÉKÍTHETŐ' ELLENTÉTEK A BÜNTETŐELJÁRÁSBAN

A hatályon kívül helyezések csökkentésére irányuló kodifikációs törekvések elvi alapjai az új büntetőeljárás törvényben.

VIDA JÓZSEF¹

1. Bevezetés

A hatályon kívül helyezés jelentéstartalma – megtévesztő módon – a közvélemény, nem egyszer a szakmai közvélemény részéről is negatív, a kudarcosság (alkalmatlanság), és időfecsérlés (tehetetlenség) megnyilvánulásaként jelenik meg², amire megfelelően rímel az a sokszor tetten érhető sztereotípiája, hogy a megoldást kizárólag az eljárások – valamifajta abszolút – gyorsításában kell keresni. Egyébként is, ha egy jogász kollégát megkérnénk arra, hogy az első szót mondja ki gondolkodás nélkül, ami eszébe jut a büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvény (a továbbiakban: Be.) kodifikációjáról, az minden bizonnyal a „gyorsítás” lenne.

A továbbiakban megkísérlem a hatályon kívül helyezések csökkentésére irányuló jogalkotói törekvés elvi alapjait megvilágítani, ami már kezdetben sem tűnt könnyű vállalásnak annak tükrében, hogy a témának milyen gazdag jogirodalma van, azzal hány kiváló szerző foglalkozott korábban behatóan, ugyanakkor álláspontom szerint ezek a kérdésfelvetések a Be. alkalmazásának kezdő időszakában ismét aktuálisak lehetnek.

2. A hatályon kívül helyezések csökkentésére irányuló kodifikációs törekvések elvi alapjai

2.1. „A törvényhozás, mely a társadalom jogérzetének szava elöl el nem zárkozhatik, a gyorsaság követelményét csakúgy köteles felkarolni, mint az alaposság igényeit.”³

Bátran kijelenthető, hogy időtlen idők óta a büntetőeljárás kodifikáció mindenkor gyújtópontja az eljárás gyorsítása. Ficsór Gabriella tanulmánya például az 1298. évi LXII. törvénycikk rendelkezésére vezet vissza a jogtörténeti háttér részletes elemzését⁴, de ennél jóval korábbra, a XI. századra is visszatekinthetünk, hiszen Szent László Király Dekrétomainak Harmadik Könyve a pert halogató bírásról szóló 24. Fejezete kimondja, „ha valaki a bírák közül harmincz napon tul halogatja a pert, csapják meg”, ami jól mutatja, hogy ez mindenkor igazolható cél volt, az ilyen irányú jogpolitikai törekvés napjainkban is vitán felül áll.

---

¹ A szerző 2014. július 01. napjától 2017. március 31. napjáig, az Igazságügyi Minisztérium Büntetőjogi Jogalkotásért Felelős Helyettes Államtitkárság Büntető Eljárásjogi Főosztály vezetőjeként irányította az új büntetőeljárás kódex kodifikációjának munkafolyamatát.

² A Kúria Büntető Kollégium Joggyakorlat-elemző csoport 2012.El.II.E.1/6. számú, a bíróságok hatályon kívül helyezési gyakorlatának elemzése tárgyában készített összefoglaló véleménye, 9. o., <https://tinyurl.hu/fDjx/>

³ Idézet a bünvádi perrendtartásról szóló 1896. évi XXXIII. törvénycikk 281-284. §-ához fűzött indokolás szövegéből.

⁴ FICSÓR Gabriella: A készülő új büntetőeljárás kódex margójára. *Büntetőjogi Szemle*, 2015/1-2., 25. o.

A társadalmi elvárás szintjén ez mindig is lényegében a bűncselekmény elkövetőjének mihamarabbi kézre kerítését és szigorú megbüntetését jelentette, manapság viszont egyre több új szempont árnyalja a képet. Gondoljunk csak arra például, hogy – a nemzetközi elvárásoknak való megfelelésnek is köszönhetően – mennyire felértékelődött az áldozatvédelemi szempont, ezen belül a sértett erkölcsi és vagyoni reparációja, különösen annak időszerúsége, ami ennek köszönhetően szépen lassan jogpolitikai prioritássá vált⁵. A kérdés fontossága napjainkban már evidencia, nemzetközi elvárásokra alapozott alkotmányos igény⁶.

Szakmai szemszögből viszont nem mindegy, hogy az eljárások elhúzódásának az okait miben kell keresni, a megoldást pedig miben lehet megtalálni. A teljesség igénye nélkül néhány szempontot érdemesnek tartok kiemelni.

Nem mindegy, hogy a jogalkotó a bíróság, ügyészség és nyomozó hatóság eljárásának gyorsítását tartja szem előtt, vagy a gyorsításon az eljárásban részt vevő személyek (pl. védő, sértett, szakértő) részvételének időszerúségét ösztönző szabályozást érti. Nem mindegy, hogy általános jogintézmények kapcsán merül fel a gyorsítási igény (pl. a határidők további szigorítása, esetleg azok elhagyása⁷), vagy külön esetekben alkalmazható új, vagy megújításra szoruló, egyszerűsítő eljárási megoldásokra van szükség (pl. az egyes külön eljárásokra vonatkozó szabályok felülvizsgálata)⁸. Nem mindegy az sem, hogy a jogalkotó az eljárások differenciálására vonatkozó, állandóan felmerülő igényre milyen választ ad⁹, esetleg mennyire enged teret a konszenzuális szabályozásnak. Nem mindegy, hogyan sikerül kiaknázni a technikai fejlődés adta lehetőségeket, amely legalábbis elvi szinten mindenképpen egyszerűbb és gyorsabb eljárást feltételez. Fontos szempont a bűnözés szerkezetének változása is, nevezetesen az, hogy az ún. „nehéz megítélésű” ügycsoportba tartozó bűncselekmények száma az elmúlt húsz év alatt több mint a kétszeresére emelkedett, amelyek szakszerű elbírálása egyre nagyobb kihívás elé állítja a jogalkalmazókat. Végül az sem mindegy, hogy szervezeti szinten milyen megoldások segítik elő az időszerúséget¹⁰, illetve a jogalkalmazó milyen hatékonyan működteti az eljárási rendszert¹¹.

Mindezek alapján látható, hogy az eljárás gyorsítására vonatkozó követelménynek számtalan aspektusa lehet, az megítélésem szerint teljesen relatív. Számomra egy kicsit hasonlatos az anyagi igazság sokat boncolgatott kérdéséhez, amelyhez jogi hagyományaink miatt következetesen ragaszkodunk akkor is, ha tudjuk, hogy a valóságnak való teljes megfelelés nem

⁵ A Kormány által 2015. február 11-én elfogadott, az új büntetőeljárás törvény szabályozási elveiről szóló előterjesztés (a továbbiakban: Be. koncepció) II/3. pont, <https://tinyurl.hu/o42S/>

⁶ 49/1998. (XI. 27.) AB határozat II/1.3. pont

⁷ Miskolczi Barna álláspontja szerint új határidők bevezetése, meglévő határidők szigorítása változatlan szervezeti, személyi és tárgyi feltételek mellett pusztán erőforrás-átcsoportosítást, és – feltehetőleg – elhúzódást eredményezne. MISKOLCZI Barna: A nyomozási határidő tervezett rendszere az új büntetőeljárás törvényben. *Ügyvédvilág*, 2015/12., 26. o.

⁸ Ld. az Európa Tanács Miniszteri Bizottság R (87) 18. sz. Ajánlása a büntetőeljárás egyszerűsítéséről, <https://tinyurl.hu/WBKy/>

⁹ Ld. a büntetőeljárás koncepciójáról szóló 2002/1994. (I. 17.) Korm. határozat mellékletének 7. pontja.

¹⁰ MÉSZÁROS Ádám: A büntetőeljárás gyorsításának, hatékonyság-növelésének lehetőségei. *Ügyészek Lapja*, 20. évf. 2013/1., 9-10. és 20. o.

¹¹ Jancsó Gábor kiemeli a Fővárosi Főügyészség példáját, ahol a bíróság elé állító csoport felállításával, és ezzel párhuzamosan a nyomozó hatósággal, a kerületi ügyészségekkel és a bíróságokkal történő együttműködés kialakításával a bíróság elé állítást igazán élő intézménnyé alakította. JANCsó Gábor: Jogalkotás vs. jogalkalmazás: „Egyedül nem megy...” (Az új büntetőeljárás törvény előkészítésének kihívásai egy ügyész-kodifikátor szemével), *Fontes Iuris*, 2015/3-4., 24. és 26. o.

lehetséges¹², továbbá akkor is, ha önmagában az nem alkotmányos követelmény¹³ és a strasbourgi Emberi Jogi Bíróság gyakorlata sem követeli meg a tagállamok bíróságaitól, hogy materiálisan igazságos döntéseket hozzanak. Elek Balázs szerint a büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény (a továbbiakban: 1998-as Be.) szabályozása középutas megoldásnak nevezhető, mivel az kötelezettségként írja elő a valós tényállás megállapítására irányuló törekvést, amivel egyben elismeri, hogy ez nem biztos, hogy lehetséges. Kötelező azonban megalapozott tényállást megállapítani, ami azonban korántsem jelenti minden esetben azt, hogy a tényállás a valós tényeket tartalmazza¹⁴.

Álláspontom szerint tehát abszolút értelemben vett időszerűség nem létezik, ilyen nem érhető el a büntetőeljárásban, az valójában egy az adott kor elvárásainak megfelelően absztrahált gyorsításra vonatkozó elvárás, melynek az eredménye – szintén az adott kor viszonyai között – társadalmi szinten, például közvélemény kutatói bizalmi indexek alapján mérhető és a modernizált, médiaközpontú közéletünkben hatékonyan befolyásolható.

Kónya István, a Kúria elnökhelyettese egy publikált beszédében szemléletesen jellemezte a valós helyzetet: „A média ugyanis teremtő hatalom. Nem egyszerűen tájékoztatja a nyilvánosságot, hanem felemel vagy letaszít, sztárrá változtat, vagy éppen senkivé alacsonyít egyéneket. Képes az ártatlanból bűnöst, s a bűnösből ártatlant csinálni. A média képes eldönteni, hogy mi van és mi nincs, mi a jó és mi a rossz. A média által megszólított közönség pedig olyan szereplőjévé válik ennek a szerkesztett valóságnak, amelyben úgy látja a világot, amilyenek azt a tömegkommunikáció alkotta, mert azt igazságnak fogadja el, pedig lehet, hogy az írott szó csupán a valóság eltorzított változata”¹⁵. Azaz sok esetben egy-egy nagyobb közfigyelemmel kísért ügy kapcsán a média hatását is szükséges lenne vizsgálni akkor, ha a társadalmi közérzet szerint Magyarországon a büntetőeljárások a szokásosnál is jobban elhúzódnak.

Ettől függetlenül, még ha a média sokszor 'járványt' is kiált, nem cáfolhatók azok a jelenségek, amelyek a 'betegséget' igazolják¹⁶. Pápai-Tarr Ágnes például egy közel 10 éves periódusban, számadatokra alapozva mutatta be a „hazai helyzetképet”, amely szerint 2005 óta a büntetőeljárás mindegyik szakaszának időtartama folyamatosan és jelentősen nőtt hazánkban, dacára annak, hogy ezzel egyidőben a bűncselekmények száma csökkent és az igazságszolgáltatási apparátus száma növekedett¹⁷.

¹² MÁRKI Zoltán: A büntetőeljárás megújulásának lehetőségei. *Ügyvédek Lapja*, 2014/4., 8. o.

¹³ Ld. 9/1992. (I.30.) AB határozat: „Az anyagi igazság érvényesülésére» éppúgy nem biztosít (nem biztosíthat) alanyi jogot az Alkotmány, mint ahogy arra sem, hogy egyetlen bírósági ítélet se legyen törvénytértő”.

¹⁴ ELEK Balázs: Az igazság és a jogerő összefüggései.

<https://tinyurl.hu/bMvg/>, 5-6. o.

¹⁵ KÓNYA István: Az igazságszolgáltatás és a média. A Kúria elnökhelyettesének beszéde, amely elhangzott a XX. Vasi Jogász Napon, Szombathelyen 2016. január 22-én, <https://tinyurl.hu/x9ju/>

¹⁶ Hasonló gondolatokat fogalmazott meg Erdei Árpád az 1998-as Be. megalkotását megelőző időszakban: „A statisztikák nem mutatják a bűnözési helyzet szubjektív megítélését sem, s a közbiztonság romlását tapasztaló polgárok talán még rosszabbnak vélik a helyzetet, mint amilyen. Részükről természetes reakció, hogy a bűnözőkkel szembeni gyorsabb «leszámolást» követelnek, s ezzel együtt szigorúbb büntetéseket is. ERDEI Árpád: Haladás és ellenállás, avagy a büntető eljárás jog kodifikációjának konfliktusai. In: *Acta Universitatis Szegediensis de Attila József Nominata, Acta Juridica et Politica (Emlékkönyv, Dr. Tokaji Géza c. egyetemi tanár szünetelésének 70. évfordulójára)*, Szeged, 1996., 75. o.

¹⁷ PÁPAI -TARR Ágnes: A büntetőper elhúzódása. In: JAKAB András (szerk.): *Gajduschek György A magyar jogrendszer állapota*. Budapest, MTA Társadalomtudományi Kutatóközpont, Jogtudományi Intézet, 2016., 783. o., https://jog.tk.mta.hu/uploads/files/29_PapaiTarr_Agnes.pdf

Részemről egy másik érdekes nézőpontból megfogalmazott véleménnyel is egyet tudok érteni, amely szerint a társadalmi elvárás hangjait is felerősítette a média. Az egyes ügyek példáján keresztül történő általánosítás jelensége mellett az igazság kiderítését és érvényesítését áhító érintettek köre a médiának köszönhetően lett tágabb, s a hangja hallhatóbb, így az új büntetőeljárás törvény szabályozása kapcsán is tetten érhető volt egyfajta türelmetlenség¹⁸.

2.2. „Az alaposágnak és a gyorsaságnak lehető összeegyeztetésében keresendő tehát a helyes megoldás kulcsa.”¹⁹

A gyorsításra irányuló törekvésnek vajon milyen korlátai vannak? Szakmai körben ez a kérdés teljes mértékben költőinek tekinthető, hiszen evidencia, hogy az egész büntetőeljárás garanciák rendszere hatja át, amelyeknek célja jellemzően az egyes eljárási szereplők jogainak védelme, a büntetőügyekben eljáró hatóságok eljárásának ellenőrizhetősége, végső soron az eljárás törvényességének biztosítása. A valós garanciákból azonban nyilvánvalóan nem lehet engedni, a büntetőeljárás gyorsítása nem lehet abszolút célja sem a büntetőpolitikának, sem a konkrét bűnügyben eljáró hatóságoknak, azt számos olyan tényező korlátozza, amely nem áldozható fel az eljárás gyorsításának oltárán²⁰. Ez azonban nem zárja ki azt, hogy a jogalkotó felülvizsgálja a garanciák rendszerét és a tényleges garanciális tartalmat nem hordozó jogintézményeket ennek eredményeként mellőzze²¹.

Ezzel kapcsolatban minden esetben felmerül az a kérdés is, hogy az állandóan napirenden lévő gyorsítási igény és az eljárási garanciák ellentétben állnak-e egymással, amennyiben igen, ez az ellentét 'kibékíthető-e'?

Dogmatikus megközelítés alapján nem, mivel az időszűrés-gyorsítás-egyszerűsítés velejárója (záloga) a garancia elhagyása, aminek pedig az ellenértéke, hogy nem maradéktalanul érvényesül a büntetőigény, azaz a valódi egyszerűsítés garanciafeladással jár²².

Pragmatikus megközelítésben pedig igen. Elég csak utalni a bűnvádi perrendtartásról szóló 1896. évi XXXIII. törvénycikk jogalkotói szemléletét tükröző idézetekre, vagy a Be. egyik fontos elvi alapjára, amely szerint az új szabályozást oly módon kell kialakítani, hogy az egymást szükségszerűen korlátozó, ám nem rangsorolható eljárási érdekek rendezésére a tisztességes eljárás, mint egyetemes alapelv legyen a legfőbb szervezési szempont²³.

Álláspontom szerint az akkuzatórius és inkvizitórius jegyeket magában hordozó vegyes rendszerünk lényege pont az, hogy a látszólag kibékíthetetlen ellentétben álló elvekre²⁴ visszavezethető rendelkezések is megférnek egymás mellett, még akkor is, ha ez értelemszerűen a jogtudósokat mindig is dogmatikai dilemmák elé állítja. Azt azonban fontos hangsúlyozni, hogy ezek az eljárási modellek nemzetközi viszonylatban tisztán sehol nem jelennek meg. Az angolszász büntetőeljárás rendszereket az akkuzatórius rendszerhez lehet közelállónak tekinteni, a kontinentális büntetőjogi rendszerek pedig leginkább egy vegyes

¹⁸ MISKOLCZI (2015) i. m., 25. o.

¹⁹ Idézet a bűnvádi perrendtartásról szóló 1896. évi XXXIII. törvénycikkhez fűzött általános indokolás VI. pontjának szövegéből.

²⁰ MÉSZÁROS i. m. 12-13. o.

²¹ Be. koncepció, II/2. pont, <https://tinyurl.hu/o42S/>

²² MÁRKI i. m. 4. o.

²³ Be. koncepció, 1.2.1. pont, <https://tinyurl.hu/o42S/>

²⁴ Pl. legalitás-officialitás vs. opportunitás; anyagi igazság vs. funkciómegosztás; anyagi igazság vs. törvényes garanciák; anyagi igazság vs. formális igazság; inkvizitórius vs. akkuzatórius eljárás.

rendszerhez hasonlíthatók, de minden esetben keverednek az eredetileg inkvizitórius és akkuzatórius eljárásra jellemző elemek.

A pragmatikus megközelítés híveként szilárd meggyőződése, hogy a jogalkotónak a – tisztességes eljárás vezérelve mentén – a helyes és észszerű szabályozási arányokat túlnyomó részt sikerült megtalálnia a Be. szabályozásában, azonban a jogalkotói célok érvényre juttatásához mindenképpen szükséges az is, hogy ebben a jogalkalmazók megfelelő partnerek legyenek, mivel ha a jogalkalmazó befogadó szándékkal is áll az új törvényhez, a hatékony működtetés már a jogalkotó hatáskörén kívül esik, a jogalkotó ettől kezdve csak bízhat a jogalkalmazó bölcsességében, leleményességében²⁵.

2.3. „És nincs tévesebb felfogás, mint a mely az eljárás nehézkességében és lassúságában látja az alaposság biztosítékát. A gyors, életerős mozgás nem egyértelmű a felületességgel és elhamarkodással.”²⁶

A Be. koncepció irányelvként nevesítette – többek között – a hatékonyság és a gyorsaság követelményét azzal, hogy a hatékonyság és gyorsaság azt fejezi ki, hogy az új büntetőeljárás törvény maradéktalanul és indokolatlan késlekedés nélkül képes érvényre juttatni a Btk.-ban megfogalmazott büntetőpolitikai szándékot²⁷. Azonban, ha jobban megnézzük e két irányelv valójában szinte mindegyik szabályozási elvben így vagy úgy visszaköszön.

A Be. koncepció a szabályozási elvek között konkrétan is megfogalmazza azt a követelményt, hogy a kasszációs és a reformatórius jogkört megalapozó jelenlegi szabályokat felül kell vizsgálni, a hatályon kívül helyezés lehetőségeit szűkíteni, a reformatórius jogkört bővíteni kell. Azt, hogy ez nyilvánvalóan az eljárás gyorsításának igényére vezethető vissza, maga a szabályozási elvhez fűzött magyarázat mondja ki, mely szerint általánosságban az új büntetőeljárásról szóló törvény fellebbviteli rendszerének szabályozása során a pertartamok drasztikus csökkentését, a költségkímélést, a célszerűséget kell szem előtt tartani, ezért az olyan megoldások elfogadhatatlanok, amelyek a jogorvoslati rendszert végeláthatatlanná, átláthatatlanná és ezáltal a gyakorlatban alkalmazhatatlanná teszik²⁸.

Ennek megfelelően már a Be. Preambulumában megjelenik az a törekvés, hogy a törvény az eljárás elhúzódsát megelőzni képes eljárásjogi szabályozási lehetőségeket minél hatékonyabban érvényre juttassa és a Büntető Törvénykönyv, illetve a nemzetközi jog által büntetendő bűncselekmények elkövetőinek a tisztességes eljáráshoz való alapvető jog érvényesülését biztosító, hatékony és észszerű határidőn belül lefolytatott eljárásban történő felelősségre vonását elősegítse.

2.4. „Az anyagi igazságnak érvényre emelése csak akkor lehetséges, ha - mint a vádrendszer mellett - a bünvádi eljárás folyamán közreműködő hatóságoknak és a feleknek jogköre helyesen el van különítve s a bíró felmentve minden vádoló tevékenységtől, elfogulatlanul és igazságosan dönthet a bizonyítás eredménye és a felek indítványai fölött.”²⁹

²⁵ JANCSÓ i. m. 28. o.

²⁶ Idézet a bünvádi perrendtartásról szóló 1896. évi XXXIII. törvénycikk 281-284. §-ához fűzött indokolás szövegéből.

²⁷ Be. koncepció, 1.2.1. pont, <https://tinyurl.hu/o42S/>

²⁸ Be. koncepció, II/10. pont, <https://tinyurl.hu/o42S/>

²⁹ Idézet a bünvádi perrendtartásról szóló 1896. évi XXXIII. törvénycikkhez fűzött általános indokolás V. pontjának szövegéből.

A választott téma elvi alapjai kapcsán végül indokolt kitérni a funkciómegosztás és az anyagi igazság – látszólag ugyancsak kibékíthetetlen ellentétben álló – elvének sajátos relációjára. Az 1998-as Be. jogalkalmazói tapasztalatai alapján ismert volt az anyagi igazságra való törekvéssel is könnyen magyarázható „bírói túlbizonyítási kényszer”, illetve az ezzel összefüggő „hatályon kívül helyezéstől való félelem” jelensége³⁰, ami azért nem kívánatos, mert egyrészt az eljárás indokolatlan elhúzásához vezethet, másrészt pedig magában rejti annak veszélyét, hogy a bíró a vádfunkciót átveszi a bizonyítás során, ami pedig a funkciómegosztás elvének sérelmét jelenti. Az Alkotmánybíróság ezzel kapcsolatban leszögezte, hogy a tisztességes eljárás követelményének alapfeltétele a vádlói és az igazságszolgáltatási funkciók szétválasztása. Az ügyészség és a bíróság feladatainak elkülönítése, az egyes tevékenységi körökre vonatkozó részletes szabályok, az eljárás alanyai számára előírt kötelezettségek és a részükre biztosított jogosultságok konstrukciója eljárási garanciákat is jelent a védelem számára³¹.

Fontos kérdés, hogy az említett, negatív következményeket magában rejtő gyakorlat mire vezethető vissza, szabályozási anomáliára vagy egy helytelen irányba terelődött jogalkalmazási gyakorlatra, hiszen a megoldások megtalálásához az okok feltárása feltétlenül szükséges.

Több olyan állásponttal lehet találkozni a szakirodalomban, amely szerint az 1998-as Be. szabályozása, különösen annak 75. § (1) bekezdése³² félreértésekre ad okot.

Elek Balázs szerint kiszámíthatatlan az elsőfokú bíróság számára, hogy a másodfokon eljáró bírói tanács a tényállás felderítésének kötelezettségét, avagy az eljárási funkciók elkülönítésének elvét helyezi-e előtérbe, és az 1998-as Be. 75. § azon szabályának érvényesülését, hogy ügyészi indítvány hiányában a bíróság nem köteles a vádat alátámasztó bizonyítási eszközök beszerzésére és megvizsgálására. Megállapításait azzal összegzi, hogy a szakirodalom egységesnek tűnik abban, hogy a szabályozás félreérthető, nem ad egyértelmű válaszokat és segítséget a jogalkalmazó bírácoknak arra az egyszerű kérdésre, hogy milyen mélységű bizonyítást folytassanak le³³.

Ficsór Gabriellának az 1998-as Be. 75. § (1) bekezdése kapcsán kifejtett álláspontja szerint, míg a jogszabályhely második mondatának az első fele azt fogalmazza meg, hogy a bíróságnak hivatalból mindent meg kell tennie az anyagi igazságnak megfelelő tényállás felderítése érdekében, a mondat második fele ezzel teljesen ellentétes³⁴.

Jancsó Gábor a problémát a gyakorlat eltorzulásában látja, álláspontja szerint az elsőbíróság hatályon kívül helyezéstől való „félelmével”, és ennek esetenként túlbizonyításba torkolló következményével, a hatályon kívül helyezés egyszerűbb, és – a legutóbbi időkig – kontroll

³⁰ A Kúria Büntető-Közigazgatási-Munkaügyi és Polgári Kollégiumai Joggyakorlat-Elemző Csoport „Az ítéleti bizonyosság elméleti és gyakorlati kérdései” című összefoglaló véleménye, 129. o., <https://tinyurl.hu/TsJc/>

³¹ 14/2002. (XI. 27.) AB határozat III/3.1. pont

³² 1998-as Be. 75. § (1) A bizonyítás azokra a tényekre terjed ki, amelyek a büntető és a büntetőeljárás jogszabályok alkalmazásában jelentősek. A bizonyítás során a tényállás alapos és hiánytalan, a valóságnak megfelelő tisztázására kell törekedni, azonban, ha az ügyész nem indítványozza, a bíróság nem köteles a vádat alátámasztó bizonyítási eszközök beszerzésére, és megvizsgálására.

³³ Elek Balázs: A másodfokú eljárás módosuló szabályai a készülődő büntetőeljárás törvényben. *Ügyészek Lapja*, 23. évf. 2016/3-4., 76. o.

³⁴ FICSÓR (2015) i. m. 29. o.

nélküli eszközének jelentőségével a jogirodalom és a Kúria joggyakorlat-elemző csoportja is behatóan foglalkozott. E körülmények pedig nem a jogszabályban gyökereznek³⁵.

A Kúria Büntető Kollégium Joggyakorlat-elemző csoport 2012.El.II.E.1/6. számú, a bíróságok hatályon kívül helyezési gyakorlatának elemzése tárgyában készített összefoglaló véleménye (a továbbiakban: Összefoglaló Vélemény) leginkább mindkettőben, a jogalkalmazásban és a jogi szabályozásban is problémákat azonosított. Az Összefoglaló Véleményben kifejtett álláspont szerint a[z 1998-as] Be. 2006. évi módosítása fél lépést tett az ügyféli per irányába azzal, hogy előírta: ha az ügyész nem indítványozza, a bíróság nem köteles a vádat alátámasztó bizonyítási eszközök beszerzésére, és megvizsgálására. E rendelkezéssel azonban nem hozta összhangba a Be. más §-ait (a megalapozatlanság miatti hatályon kívül helyezés esetében továbbra sem differenciál aszerint, hogy az ügyész vagy a bíró hibájából nem lett minden releváns bizonyíték beszerezve és megvizsgálva). Ezért az ítékezésben meglehetősen nagy a bizonytalanság azon a téren, hogy hatályon kívül helyezési okot jelent-e, ha a bíróság a vádat alátámasztó bizonyítékot nem szerzett be vagy nem vizsgált. A hatályos szabályozás rákényszeríti a bírót arra, hogy a[z 1998-as] Be. 75. § (1) bekezdésében foglaltak ellenére az ügyész helyett szerezzék be azokat a bizonyítékokat, amelyek a vádat erősítik, ugyanis szintén a[z 1998-as] Be. 75. § (1) bekezdése írja elő a tényállás alapos, hiánytalan és a valóságnak megfelelő tisztázását³⁶.

A megoldási opciókat illetően van, aki az anyagi igazság feladásában látta volna a szabályozás helyes irányát. Ficsór Gabriella véleménye szerint úgy tűnik, hogy el kell engedni az anyagi igazságra törekvés elvéhez való magyar jogtörténeti ragaszkodásunkat, hiszen ennek idejétmúlt voltának megfogalmazásával egyre többet találkozzunk, minél többet olvassuk a jelenkori tudomány képviselőinek írásait³⁷.

Ezzel szemben már az új büntetőeljárás törvény kodifikációjának előkészítése során is evidenciának tűnt, hogy marad a vegyes rendszer; az eljárás gyorsítása egyidejűleg az általánosan elismert eljárási elvek és garanciák megóvásával történhet; illetve a büntetőeljárás célja továbbra is az anyagi igazság tisztázása marad³⁸.

Ha pedig a Be. Preambulumának szövegét nézzük, látható, hogy az nem hagy semmilyen kétséget a jogalkotói szándék felől. Érdemes azonban megjegyezni, hogy a „szem előtt tartva az igazság megállapításának igényét” fordulat az igazságra vonatkozóan – nem véletlenül – nem tartalmaz semmilyen címkét, ami álláspontom szerint inkább ahhoz a szemlélethez áll közel, amely már nem ragaszkodik görcsösen az objektív valóság, abszolút igazság kizárólagosságának fenntartásához, hiszen a XXI. század jogalkotójának egyre inkább be kellett látnia, hogy az objektív valóság feltárására és az így felszínre hozott társadalmi-gazdasági problémák teljes vertikumának megoldására – a különösen nagy társadalmi elvárások ellenére – önmagában az igazságszolgáltatás a maga eszköz-rendszerével nem elégséges. Ez azonban nem feltétlenül egyenlő a valóság feltárásáról való lemondással³⁹.

³⁵ JANCSÓ i. m. 27. o.

³⁶ Összefoglaló Vélemény, 43. o., <https://tinyurl.hu/fDjx/>

³⁷ FICSÓR (2015) i. m. 30. o.

³⁸ MÁRKI i. m. 8. o.

³⁹ A Kúria Büntető-Közigazgatási-Munkaügyi és Polgári Kollégiumai Joggyakorlat-Elemző Csoport „Az ítéleti bizonyosság elméleti és gyakorlati kérdései” című összefoglaló véleménye, 30., 32. o., <https://tinyurl.hu/TsJc/>

A jogalkotó a Be. kodifikálásakor tehát nem mondott le a valóság feltárásáról, nem áldozta fel az anyagi igazság feltárására törekvést a funkciómegosztás oltárán⁴⁰, ellenben felismerte, hogy a szabályozás finomhangolása lehet az egyetlen járható út az ellentétben álló elvek 'kibékítésére', mivel egyik alapelv kizárólagos érvényesítése sem lehet megfelelő megoldás még akkor sem, ha ez továbbra is teret hagyhat a dogmatikai vitáknak⁴¹.

Ilyen vitára ad okot például az, hogy a Be. 163. § (2) bekezdésében használt „valóság” megjelölés hogyan értelmezhető.

Kónya István szerint a Be.-ben az a fordulat, hogy a bíróság, az ügyészség és a nyomozó hatóság „döntését valóság” tényállásra alapozza”, nem az anyagi igazsághoz eljutás próbálkozását jelenti, hanem annak bekövetkezett, valósággal egyező, kétségbevonhatatlan igazságtartalmát határozza meg fundamentális követelményként⁴².

Álláspontom szerint a kérdéses fordulat inkább a joghagyományainknak megfelelő, az objektív valóság megismerésére való igény fenntartását, az arra való törekvést jelképezi továbbra is, azaz e tekintetben az új szövegezés nem jelent érdemi elmozdulást. Az 1998-as Be. 75. §-ában írt „valóságnak megfelelő” fordulat normaszövegből történő mellőzése viszont pont a valóságnak való teljes megfelelés látszatát igyekszik elkerülni egy rugalmasabb kategória beillesztésével, melynek használata az 1998-as Be. alkalmazása során sem volt példa nélküli⁴³. Ha megvizsgáljuk a Preambulum szövegezését, amely az *igazság megállapításának igényét* és nem az igazság megállapítását irányozza elő, akkor úgy tűnik, hogy ez a jogalkotói megoldás inkább az utóbbi gondolatmenetbe illeszthető.

Hasonló értelmezést tartalmaz a Kúria „Az ítéleti bizonyosság elméleti és gyakorlati kérdései” című összefoglaló véleménye, mely szerint a bizonyítandó tényállásnak már nem a valósággal megegyezőnek, hanem csupán ahhoz hűnek; azaz csak a valósággal nem ellentétesnek, lényeges pontjait illetően annak megfelelőnek kell lennie. Az összefoglaló vélemény szerzője leszögezi továbbá, hogy „a bizonyítás részletszabályai között pedig a valósággal megegyezést a valósághoz való hűség váltotta fel; ezzel – álláspontom szerint – beteljesedett a már korábban megkezdődött helycsere a processzuális és az anyagi igazság között”⁴⁴.

A magam részéről ugyan a teljes „helycsere” gondolatával maradéktalanul nem tudok egyet érteni és tekintettel joghagyományainkra azt a magam részéről nem is tartanám kívánatosnak, mégis vitathatatlan, hogy a jövő jogfejlődésének tendenciája ebbe az irányba mutat⁴⁵.

⁴⁰ Eltérő álláspontot fogalmazott meg Hack Péter és Horváth Georgina. Álláspontjuk szerint az új törvény gyakorlatilag szakít az anyagi igazság elvével. HACK Péter – HORVÁTH Georgina: A büntetőeljárásról szóló új törvényről. *Jogtudományi Közöny*, 2018. 6., 296. o., 301-302. o.

⁴¹ Tóth Mihály szerint öröndetes, hogy a kodifikátorok ezúttal is mértéktartóak voltak: felismerték és elfogadták, hogy forradalmi, a rendszert alapjaiban átforgató újításokra nincs, nem is lehet reális igény. TÓTH Mihály: A büntetőeljárás kodifikálásának tanulságai, néhány, elsősorban a bíróságot érintő kérdésben. *Magyar Jog*, 2018. 9., 456. o.

⁴² Ld. pl. KÓNYA István: Kúriai szemmel az új büntetőeljárásról. *Ügyvédek Lapja*, 2017/6., 22. o.

⁴³ Ld. pl. a 8/2013. (III. 1.) AB határozat 2.3.2. [30] pont; a 34/2013. (XI. 22.) AB határozat 2.1. és 2.2. pont; a 90/2011. BK. vélemény III/5. pont; a Kúria Büntető Kollégium Joggyakorlat-elemző csoport 2012.El.II.E.1/6. számú összefoglaló véleménye, 25. o.

⁴⁴ A Kúria Büntető-Közgazgatási-Munkaügyi és Polgári Kollégiumai Joggyakorlat-Elemző Csoport „Az ítéleti bizonyosság elméleti és gyakorlati kérdései” című összefoglaló véleménye, 64. o., <https://tinyurl.hu/TsJc/>

⁴⁵ „Az egészen közeli múltban megújult mindhárom nagy eljárás törvényünk (új Be.; új Ket.; és új Pp.) az általános elvi megfontolások szintjén arra a felismerésre épült, hogy a külvilág jogilag releváns tényei bár megismerhetők, azonban ennek lehetőségei nem korlátlanok. Az emberi megismerésnek lehetnek objektív, természetes, fizikai akadályai. A jogalkotó maga is olyan általános és absztrakt jogi normákat alkot, amelyek esetenként egy-egy konkrét tényállásra csak áttételesen, esetleg csak kiterjesztő módon alkalmazhatók. Emellett a jogalkotó az eljárásjogi szabályok megalkotása során jogpolitikai és célszerűségi szempontokat is érvényesít, amelyek

Tekintettel arra, hogy az 1998-as Be. 75. §-át felváltó kodifikációs alternatíváknak és az azokat kísérő elméleti kérdéseknek és kihívásoknak Miskolczi Barna⁴⁶ külön tanulmányt szentelt⁴⁷, ezzel én nem kívánok részletesebben foglalkozni, csupán a jogalkotás – témám szempontjából – releváns kérdéseire kívánok kitérni.

A Be.-ben a funkciómegosztás következetesebb érvényesítése alapvető törekvés volt, ennek megfelelően hangsúlyosabban jelenik meg, hogy a vád bizonyítása nem a bíróság feladata, a vádért egyértelműen a vádló viseli a felelősséget, ezért az elsőfokú bíróság hatályon kívül helyezés útján nem lesz számonkérhető, ha a vádló nyilvánvalóan nem tett eleget a vád bizonyítására irányuló kötelezettségének, egészen pontosan annak a kötelezettségnek, hogy a vád bizonyításához szükséges tények feltárása érdekében az alátámasztásukra szolgáló bizonyítási eszközöket rendelkezésre bocsássa, illetve azok beszerzését indítványozza⁴⁸.

Álláspontom szerint valójában ez a korrekciós szabály adja a szabályozás valódi nívumát, ez vezet szemléletváltáshoz, illetve ez jelent megoldást a túlbizonyítási kényszer feloldásához. Azt, hogy mit jelent a kötelezettség nyilvánvaló elmulasztása, a jogalkalmazásnak kell kimunkálnia, mindenesetre meglátásom szerint a jogalkotó – többek között – el akarta kerülni a szabály mechanikus alkalmazását olyan esetekben, amikor például a minősítés eltérő értékelésével függ össze az eltérő bizonyítási koncepció és az eltérően megítélhető ügyészi aktivitás, amely álláspontom szerint ilyen esetben semmiképpen sem tekinthető számonkérhető mulasztásnak⁴⁹.

Ellenkező állásponttal is lehet találkozni. Kónya István szerint e szabály az új törvényben nem változtatta meg a megalapozatlanság következményeinek viselését, mivel a rendelkezés a vádlót terhelő kötelezettségre utal vissza, amely szerint a vád bizonyításához szükséges tények feltárása, az alátámasztásukra szolgáló bizonyítási eszközök rendelkezésre bocsátása, illetve beszerzésének indítványozása a vádlót terheli. A két rendelkezést tekintve pedig – álláspontja szerint – könnyen belátható, hogy a megalapozatlanság következményei alól a bíróság aligha mentesülhet, mert a vádló a törvényi kötelezettségét már azáltal teljesíti, ha indítványt tesz a bíróságnak arra, hogy bizonyítási eszközöt szerezzen be. Ezt abban az esetben is megteheti a megalapozatlanság következményeinek viselése nélkül, ha ezt megelőzően mulasztotta el a vád bizonyításához szükséges tények feltárását, vagyis ha a vád „gyenge lábakon áll”⁵⁰.

---

alkalmanként a bírói megismerés korlátjaként is jelentkezhetnek.” A Kúria Büntető-Közigazgatási-Munkaügyi és Polgári Kollégiumai Joggyakorlat-Elemző Csoport „*Az ítélleti bizonyosság elméleti és gyakorlati kérdései*” című összefoglaló véleménye, 164. o., <https://tinyurl.hu/TsJc/>

⁴⁶ Miskolczi Barna 2014. július 01. napjától 2017. március 31. napjáig miniszteri biztosként vezette az Igazságügyi Minisztérium Büntetőjogi Jogalkotásért Felelős Helyettes Államtitkárságát. Vezetése alatt került kidolgozásra és az Országgyűléshez benyújtásra az új büntetőeljárás kódex.

⁴⁷ MISKOLCZI Barna: Az igazság-igazságosság megjelenése a szabályozási elvekben. *Ügyvédvilág*, 2015/6.

⁴⁸ Be. 593. § (4) Ha a megalapozatlanság nyilvánvalóan a 164. § (1) bekezdésében foglalt kötelezettség elmulasztására vezethető vissza, a megalapozatlanság következményei nem alkalmazhatók.

⁴⁹ Más aspektusból ugyanezzel a kérdéssel foglalkozik Fantoly Zsanett, aki szerint a gyakorlatban akkor is jelentkezhet probléma, amikor az ügyész és a bíró (szubjektuma) a bizonyítékokat másképp értékeli. Az ügyész szerint a tárgyaláson felvett bizonyítás már elég a bűnösség megállapításához, a bíró szerint azonban nem. FANTOLY Zsanett: A büntetőeljárás célja, avagy anyagi igazság kontra elégedett ügyfelek. In: Elek Balázs - Miskolczi Barna (szerk.): *Úton a bírói meggyőződés felé. A készülő büntetőeljárás törvény kodifikációja.*, Debrecen, Printart-Press, 2015., 108. o.

⁵⁰ KÓNYA István: A Kúria hatása az új büntetőeljárás törvény kodifikációjára. *Ügyvédek Lapja*, 2016/4., 5. o.

E helyütt megjegyezni kívánom, hogy érdemes az előző problémafelvetéssel összhangban értelmezni a vádtól eltérő minősítés – alig észrevehetően – megváltozott rendelkezéseit is. Amennyiben ilyen felmerül, az 1998-as Be. szabályai szerint a „bíróság megállapíthatja”⁵¹, a Be. 495. § (1) bekezdése szerint pedig „a bíróság végzésével megállapítja”, hogy a vád tárgyává tett cselekmény a vádtól eltérően hogyan minősülhet⁵². Ez pedig arra utal, hogy a jogalkotó a funkciómegosztás aspektusait komplex módon igyekezett érvényesíteni a szabályozásban.

Ugyancsak a funkciómegosztás elvével függ össze, hogy az indítványokhoz kötöttség a bíró oldalán karakteresebben jelenik meg az új szabályozásban, mégis szükséges hangsúlyozni, hogy az anyagi igazságra való törekvésnek annyiban teret enged a rendszer, hogy nem zárja ki teljes mértékben azt a lehetőséget, hogy a bíró szükség esetén, kivételes esetben hivatalból vegyen fel bizonyítást. A főszabály által közvetített szemlélet viszont az, hogy a bíróság a tényállás tisztázása során bizonyítékot indítvány alapján szerez be, indítvány hiányában bizonyíték beszerzésére és megvizsgálására nem köteles⁵³.

Érthető okból rendre felmerülnek olyan kritikák⁵⁴, amelyek e megoldás következtelenségét hangsúlyozzák, azonban számomra minden esetben nyitott maradt az a kérdés, hogy a funkciómegosztás elvének következetes képviselője, illetve a bírói bizonyítási lehetőség kategorikus kizárása esetén mi maradhatott volna az anyagi igazságra törekvés elvéből, amelyet vitathatatlanul az eljárás rendszerünk alapértékének tekintünk?

A jogtörténeti fejlődés eredményeként a bírói munkával szemben eleve kialakult egy olyan alapvető társadalmi elvárás, hogy a bíró a jogvita elbírálása szempontjából jelentős összes tényről és körülményről az objektív valóságnak megfelelően szerezzen bizonyosságot és döntését kizárólag ilyen tényállásra alapítsa. Ez a követelmény pedig szükségképpen elvezetett a szabad bizonyítási rendszer kialakulásához, mely a ténymegállapítás során a bizonyítékok körének és bizonyító erejének meghatározását a bíró belső meggyőzésére, lelkiismeretére bízta, mert ez állt összhangban az objektív valóság perbeli megjelenítésére irányuló kötelezettséggel⁵⁵.

E körben érdemes azt az esetet felvetni, amikor a terhelt javára merül fel olyan ki nem aknázott bizonyítási lehetőség, amely az anyagi igazság igényének szem előtt tartásával mellőzhetetlen lenne, ugyanakkor erre mégsem tett senki indítványt. Fontos dilemma, hogy ebben az esetben a bíró meggyőződése, lelkiismerete mennyire legyen meghatározó? Egyáltalán mikor dől el, mikor dönthető el, hogy a bizonyítás a védelem vagy a vád javát szolgálja vagy esetleg számukra hátrányos eredménnyel jár? Lehet-e ezekre a kérdésekre adekvát jogalkotási megoldást találni? Vagy vannak olyan kérdések, amelyeket érdemes inkább a bírói meggyőzésre, lelkiismeretre bízni.

---

⁵¹ 1998-as Be. 270. § (1) bekezdés

⁵² Saját jogalkalmazói tapasztalataim szerint az 1998-as Be. 270. §-ának alkalmazására viszonylag ritkán került sor, amikor pedig a bíróság egy bonyolult ügyben, majd egy évig elhúzódó tárgyalási időszak végén erről végzést hozott, nem volt érthető számomra, milyen olyan új tény, körülmény alapozta meg a bírói döntést, ami akár már a tárgyalás előkészítése során nem volt azonnal felismerhető.

⁵³ Be. 164. § (1) A vád bizonyításához szükséges tények feltárása, az alátámasztásukra szolgáló bizonyítási eszközök rendelkezésre bocsátása, illetve beszerzésének indítványozása a vádlót terheli.

(2) A bíróság a tényállás tisztázása során bizonyítékot indítvány alapján szerez be.

(3) Indítvány hiányában a bíróság bizonyítékot indítvány alapján szerez be, indítvány hiányában bizonyíték beszerzésére és megvizsgálására nem köteles.

⁵⁴ Ld. pl. KÖNYA (2017) i. m. 21. o.

⁵⁵ A Kúria Büntető-Közigazgatási-Munkaügyi és Polgári Kollégiumai Joggyakorlat-Elemző Csoport „Az ítéleti bizonyosság elméleti és gyakorlati kérdései” című összefoglaló véleménye, 29. o., <https://tinyurl.hu/TsJc/>

A Kúria Büntető-Közigazgatási-Munkaügyi és Polgári Kollégiumai Joggyakorlat-Elemző Csoport „Az ítéleti bizonyosság elméleti és gyakorlati kérdései” című összefoglaló véleménye véleményem szerint több kérdésre megfelelő választ ad. E szerint a szabad mérlegelés és a belső bírói meggyőződés – a bírói függetlenséggel kiegészülve – kellő mozgásteret biztosít a bírónak, hogy a tisztességes eljárás keretei között per tárgyává tett adatokból és tényekből helyes következtetéseket vonhasson le. A mérlegelés és meggyőződés szabadságának a korlátozása, vagy a bizonyítottság szintjével összefüggő további kritériumok megfogalmazása a bizonyítási rendszert kötöttebbé tenné, továbbá növelné a távolságot a való tények és a bírói gondolkodás között⁵⁶.

A jogalkotónak is szükségszerűen szembesülnie kellett ezekkel a kérdésekkel, és ha jobban belegondolunk inkább a fegyverek 'kiegyenlítése' irányába mutató 'féloldalas', az 'ellentétek kibékítésén' alapuló megoldást választott a szabályozás kialakításakor, amit Belovics Ervin találó megjegyzése világít meg a legjobban, amely szerint csupán a vádlói mulasztás járhat azzal, hogy a másodfokú bíróság nem juttatja érvényre a megalapozatlanság következményeit, míg a védő mulasztásakor feleled a materiális igazság megállapításával kapcsolatos elvárás és a bíróságnak a vádlott érdekét szolgáló bizonyítékokat akkor is be kell szereznie és meg kell vizsgálnia, ha ilyen terhelti, illetve védői indítvány előterjesztésére nem került sor⁵⁷.

A Be. bizonyítási rendszere tehát alapvetően továbbra is összhangban áll az Alkotmánybíróság által kifejtettekkel, miszerint a vád bizonyításának terhe ugyan az ügyészt terheli, azonban a bíróságnak hivatalból és önálló szakmai felelősséggel kell törekednie az igazság elérésére⁵⁸.

3. Végszó

Talán pár évtized múlva egy büntetőeljárás kodifikációhoz elég lesz egy komolyabb szoftvert lefuttatni, és a szuperszámítógép a betáplált paraméterek szerint a legoptimálisabb találat szerint állítja elő az új normatömeget, amelyben a dogmatikai paraméterek is a lehető legtisztább formában tudnak érvényre jutni. Azonban a Be. közelmúltban befejezett kodifikációja – nemsokára talán már „old school”-nak minősülő – humán erőforrásra épült, ezért sem a tévedés, sem az nem zárható ki, hogy hosszútávon mégis tetten érhetők lesznek az új törvény újításainak kedvező hatásai⁵⁹, valamint érvényre jutnak a Be. koncepciójában meghatározott irányelvek⁶⁰, a hatékonyság, a gyorsaság, az egyszerűség, a korszerűség, a koherencia és a célszerűség.

dr. Vida József
legfőbb ügyészségi ügyész

⁵⁶ A Kúria Büntető-Közigazgatási-Munkaügyi és Polgári Kollégiumai Joggyakorlat-Elemző Csoport „Az ítéleti bizonyosság elméleti és gyakorlati kérdései” című összefoglaló véleménye, 36. o., <https://tinyurl.hu/TsJc/>

⁵⁷ BELOVICS Ervin: Új büntetőeljárás törvény, új feladatok. *Börtönügyi Szemle*, 2018/4., 8. o.

⁵⁸ 14/2004. (V.7.) AB határozat III.B.3.1.

⁵⁹ Polt Péter szerint ilyen kedvező hatás – többek között – az lehet, hogy a megalapozatlansággal kapcsolatos szabályok egyértelművé válása és a hatályon kívül helyezések rendes jogorvoslattal történő támadásának lehetővé tétele csökkenti az elsőfokú bíróságokra nehezedő, túlbizonyításra ösztönző nyomást; ez feltehetően az elsőfokú bírósági eljárások egyszerűsödését, rövidülését fogja előidézni; a másodfokú bíróságok nagyobb arányban fogják gyakorolni reformatórius jogkörüket, gyakrabban kerül sor a megalapozatlansági hibák akár eltérő tényállás megállapításához vezető orvoslására, így többször születik majd a másodfellebbezés bejelentését megnyitó ellentétes döntés. Mindez valószínűleg a bírósági szintek közötti arányosabb ügyleterheltséghez vezet. POLT i. m. 38. o.

⁶⁰ Be. koncepció, 1.2.1. pont, <https://tinyurl.hu/o42S/>